

Berichten

Verenigingsverslagen en mededelingen

VERENIGING TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDIGE GEZONDHEIDSZORG VOOR GEHANDICAPTEN

Jaarverslag 1989

Het ledenbestand van de *Vereniging tot Bevordering der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten* bedroeg ultimo 1989 253 leden en 17 buitengewone leden. Het bestuur – dat in het verslagjaar tien maal bijeen kwam – vergaderde onder meer over de ontwikkeling inzake beroepsdifferentiatie, het Besluit bijzondere tandheelkunde ziekenfondsverzekering en het post-academiaal onderwijs.

De voorjaarsvergadering vond plaats op vrijdag 19 mei in Ouweland Dierenpark te Rhenen, alwaar – in samenwerking met het Ivoren Kruis – het seminar 'Drempels weg bij de tandarts' werd gehouden (van dit seminar is een schriftelijke samenvatting in voorbereiding). Het rapport 'Met de mond vol tanden', over de tandheelkundige verzorging van thuisverblijvende geestelijk en/of lichamelijk gehandicapten, was daarbij de leidraad.

Tijdens de huishoudelijke vergadering werd de heer K. Kranenburg, voor zijn inspanningen voor de bevordering van een goede tandheelkundige gezondheidszorg ten behoeve van geestelijk en lichamelijk gehandicapten, tot erelid van de vereniging benoemd. Ook werd, na een bestuursperiode van zeven jaar, afscheid genomen van de aftredende en niet meer herkiesbare voorzitter Dr. M. F. van Grunsvan. In zijn plaats werd, voor een periode van een jaar, de heer T.G.J. Kuiperes tot voorzitter benoemd. Tevens werd de heer E.A.J. van Dijk tot secretaris gekozen.

In verband met de door de IADH, tijdens het FDI-congres te Amsterdam, op 7 september georganiseerde wetenschappelijke lezingen werd in het verslagjaar geen najaarsvergadering gehouden. Tijdens dit symposium werden, door binnen- en buitenlandse sprekers, de volgende onderwerpen behandeld:

- de persoonlijke ervaringen van een gehandicapte;
- de onderzoeksresultaten van het rapport 'Met de mond vol tanden';
- dental conditions and oral health in disabled children and adults;
- sedation and anaesthesia;
- behaviour management (videopresentatie Johanna Stichting).

Op 22 november werd, op initiatief van de PAOT-commissie, de cursus 'De rolstoelgebonden patiënt' gehouden. De cursus was overte-

kend en een herhaling wordt overwogen. Voorts verschenen bulletins over autisme en psychiatrie, terwijl een bulletin over moderne diagnostiek van mentale retardatie in voorbereiding is.

Het bestuur heeft in het verslagjaar regelmatig contacten onderhouden met de Sectie huistandartsen van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, het Ivoren Kruis en de Nederlandse Vereniging van Anaesthesiologen.

Verslag ledenvergadering d.d. 11 mei 1990

Op vrijdag 11 mei jl. heeft de *Vereniging tot Bevordering der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten* haar voorjaarsvergadering gehouden in het christelijk centrum voor geestelijk gehandicapten 'Hooge Burch' te Zwammerdam. Tijdens het huishoudelijke gedeelte werd een nieuw bestuur gekozen (zie Ned Tijdschr Tandheelkd 1990; 97: 318).

Het wetenschappelijke gedeelte had als thema: De tandheelkundige aspecten van genetisch bepaalde aandoeningen. Dit thema vormde een vervolg op het onderwerp 'Moderne diagnostiek van mentale retardatie', dat door Prof. Dr. M. F. Niermeijer – en enkele andere experts op dit gebied – tijdens de najaarsvergadering van 1988 werd behandeld.

Voor veel gehandicapten geldt, dat nog geen duidelijkheid bestaat over de vraag welke oorzaak aan hun handicap ten grondslag ligt. Het, liefst in een zo vroeg mogelijk stadium, kennen van de oorzaak is niet alleen van belang voor een goede medische en psychosociale begeleiding van de gehandicapte, maar ook voor het vaststellen van de kans dat in het gezin of de familie opnieuw een gehandicapt kind wordt geboren.

Uit de voordrachten over dit onderwerp bleek duidelijk dat de laatste jaren het onderzoek op dit terrein en de diagnostische mogelijkheden aanzienlijk zijn toegenomen. Ook vanuit de tandheelkunde kan aan dergelijk onderzoek een bijdrage worden geleverd, omdat bij aangeboren of in de prille jeugd verworven handicaps zich vaak ontwikkelingsstoornissen in het orofaciale gebied voordoen. Op de voorjaarsvergadering 1990 werd met name aan deze aspecten aandacht besteed. Zo besprak Dr. M. F. van Grunsvan de tandheelkundige aspecten van gegeneraliseerde aandoeningen, terwijl mevrouw M. Hoff inging op de betekenis van glazuurafwijkingen bij tubereuze sclerose. Tevens behandelde zij de mogelijke bijdrage van de tandarts aan een genetisch advies op grond van bepaalde tandheelkundige afwijkingen. Verder bespraken de kinderarts-genicus R.S.M. Hennekam en dr. J.M. van Doorne respectievelijk de algemene en tandheelkundige aspecten van het syndroom van Rubinstein-Taybi. Ten slotte besteedde mevrouw dr. W. Reuland-Bosma aandacht aan de orofaciale aspecten van groeiretardatie bij het syndroom van Down. Al met al een voortreffelijk wetenschappelijk programma.

Binnenland

POSTACADEMISCH ONDERWIJS TANDHEELKUNDE

Cursus in de maand december

Hieronder volgt een herinnering aan de cursus die in de maand december onder auspiciën van het *Orgaan Post-Academisch Onderwijs Tandheelkunde* wordt gegeven. Voor uitvoerige informatie wordt op deze plaats verwezen naar het *Kursusprogramma 1990-1991*.

ACTA Mondfotografie, 7 december 1990.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE BREDA

Aankondiging programma 27 november 1990

Op dinsdag 27 november a.s. zal een klinische avond worden gehouden in het Ignatiusziekenhuis te Breda.

Aanvang 20.15 uur.

Programma

J. Guijt: Krachtenontwikkeling en de consequenties voor het frame-ontwerp.

ERRATUM

In het artikel 'Statistiek voor tandartsen (I)' (Schuurs et al., Ned Tijdschr Tandheelkd 1990; 97: 335-8) zijn er enkele fouten ontstaan:

- Afbeelding 2 hoort niet in dit artikel thuis.
- Onder het hoofdstuk '4.2.1. Uitval' (pagina 337) moet de berekening van het gunstigste geval (punt 3) luiden:

$$(300 + 600 * 100 = 90\%$$

1000

Middeling van de percentages 30 en 90 levert dan 60% op.

AIDS SAN FRANCISCO 1990

Verslag symposium d.d. 29 juni 1990 te Utrecht

Van 20 t/m 24 juni 1990 vond in San Francisco (VS) het zesde internationale congres over AIDS plaats. Meer dan 12.000 artsen, wetenschappers en geïnteresseerden namen deel aan deze multidisciplinaire bijeenkomst. Op vrijdag 29 juni jl. werd door de Nationale Commissie AIDS-Bestrijding (NCAB) in de Jaarbeurs Congreszaal te Utrecht een symposium georgani-

seerd, waar de Nederlandse deskundigen die de conferentie in San Francisco hadden bijgewoond, verslag deden.

Het thema in San Francisco was 'AIDS in the nineties: From science to policy'. Het programma bestond uit vier blokken, te weten 1. Basic science; 2. Clinical science and trials; 3. Epidemiology and prevention en 4. Social science and policy.

Als eerste spreker gaf prof. dr. R. A. Coutinho (GG & GD, Amsterdam) een overzicht van de epidemiologie van HIV-infecties en AIDS. Hij vertelde dat er in West-Europa en Noord-Amerika een 'afvlakking' van het aantal gerapporteerde AIDS-patiënten is, die enerzijds door de gedragsverandering binnen met name de groep van homoseksuele mannen en anderzijds door de vroegtijdige interventie kan worden verklaard. Daarentegen is er wel een stijging van het aantal HIV-besmettingen in minderheidsgroepen, zoals onder andere intraveneuze druggebruikers. Daarnaast is er in Zuid-Amerika en Afrika, vooral in de heteroseksuele populatie, nog steeds een snelle verspreiding van het HIV. Coutinho vertelde verder dat het aantal nieuwe besmettingen onder homoseksuele mannen in Amsterdam weer toeneemt. Ten slotte meldde hij dat uit follow-up onderzoek in San Francisco is gebleken dat ten minste 50% van de HIV-seropositieve personen in een periode van negen jaar klinische symptomen van AIDS of 'AIDS-related complex' toont.

Prof. dr. J. Goudsmit (AMC, Amsterdam) sprak als tweede over de virologische ontwikkelingen op het gebied van AIDS. Hij behandelde de resistentie van het HIV tegen het antiretrovirale middel zidovudine (AZT), die gemiddeld na circa 48 weken optreedt. Het biologische belang hiervan is nog onduidelijk. Goudsmit sprak de verwachting uit dat 'combinatietherapie' in de toekomst noodzakelijk zal zijn om het probleem van resistentie te omzeilen.

De derde spreker, dr. S. A. Danner (AMC, Amsterdam) sprak achtereenvolgens over onderzoeksresultaten van antiretrovirale therapie met verschillende geneesmiddelen, behandeling van complicaties en vroegtijdige interventie. Onderzoek in de VS heeft aangetoond dat de oorspronkelijke geadviseerde dosering van AZT (1200 mg dd) vermoedelijk gereduceerd kan worden tot de helft. Tevens lichtte hij de resultaten van vroegtijdige behandeling met AZT, imuthiol en isoprenosine toe. Het effect van deze medicijnen op de langere termijn vereist echter nog meer onderzoek.

Drs. F. J. Lijdsman (NCAB) en mw. mr. W.R. Kastelein (NCAB) spraken, als vierde en vijfde spreker, over respectievelijk de voorlichting en preventie inzake AIDS, en de maatschappelijke reactie met speciale aandacht voor de juridische aspecten.

In de eerste middagsessie werden aspecten van vroegtijdige interventie (dr. J.M.A. Lange, AMC), pre- en posttestcounseling (dr. F.M.L. G. van den Boom), de buddy-zorg (drs. C. de Rijk) en de invloed van het medische onderzoek op de kwaliteit van de zorg (J. B. Haan, HIV-

vereniging; L. B. M. A. de Bruin, AMC) nader belicht.

In de tweede middagsessie werden de problemen bij migranten en randgroepen (drs. G. J. Tillemans, NCAB), homoseksualiteit (dr. Th. J. M. Sandfort, homostudies Utrecht), druggebruikers (drs. C. Hartgers, GG & GD) en prostitutie (drs. G. J. Tillemans, NCAB) besproken.

In de derde middagsessie waren homofobie (prof. dr. R.A.P. Tieleman, homostudies Utrecht), de reisbeperking voor HIV-seropositieve individuen (mr. J. W. Westenberg, HIV-vereniging) en de HIV-problematiek bij hemofilië-patiënten (C. Smit, NVHP) de belangrijkste onderwerpen.

E. A. J. M. Schulten, Amsterdam

DHIN REVIEW

Uitgave 1990; 2: 1-12

De redactie van DHIN REVIEW doet in het voorwoord van de jongste uitgave andermaal een oproep om het werk van de stichting *Dental Health International Nederland* niet alleen met materialen maar ook als lid of donateur te steunen. Aan de doelstelling van DHIN werd niet lang geleden aandacht besteed (Ned Tijdschr Tandheelkd 1990; 97: 46). Materialen voor projecten in ontwikkelingslanden worden met regelmaat ontvangen van particulieren en firma's en het is zo dat voor alle projecten geldt dat er een bericht van goede ontvangst moet zijn, willen de zendingen worden gecontinueerd. Maar daarnaast is de stichting DHIN sterk afhankelijk van de financiële steun van haar leden en donateurs. Verbruiksgoederen, als cementen, amalgaam en anaesthesievloeistof, moeten nieuw worden aangekocht en de onkostenvergoeding aan het personeel moet eveneens worden betaald.

Met een jaarlijkse bijdrage van minimaal f 150,- kan men het werk van Dental Health International Nederland als donateur ondersteunen. Men is dan tevens verzekerd van de toezending van DHIN REVIEW, waarin verslag wordt gedaan van internationale tandheelkundige hulpverlening verdeeld over nu al meer dan 54 projecten.

De secretaris van de stichting DHIN is collega B. S. J. Witte, postbus 186, 6560 AD Groesbeek en het rekeningnummer bij de Postbank van de penningmeester DHIN te Borne is: 47 35 988.

ZENDIUM PREVENTIEPRIJS 1990/1991

Ruim een jaar na de eerste prijsuitreiking heeft *Zendium Dental Research* de inschrijftermijn voor de tweede Zendium Preventieprijs (groot f 7500,00) geopend, om daarmee onderzoek ten behoeve van de preventieve tandheelkunde en de mondverzorging te stimuleren. Voor de prijs,

die in mei 1991 zal worden uitgereikt, kunnen personen in aanmerking komen die werkzaam zijn in de tandheelkundige gezondheidszorg, verbonden zijn aan een faculteit der tandheelkunde of aan een tandheelkundig georiënteerde vakgroep van een faculteit der geneeskunde en voorts studenten tandheelkunde en aspirant-mondhygiënist.

Inhoudelijk dient er sprake te zijn van nieuwe ontwikkelingen of inzichten met betrekking tot de preventie en/of bestrijding van aandoeningen in het orale gebied. De inhoud moet methodologisch verantwoord zijn, een oorspronkelijk karakter hebben en van recente datum zijn. Wat de vorm betreft komen helder geformuleerde onderzoeksverslagen, artikelen of scripties (met verwijzingen naar externe bronnen) in aanmerking.

De jury, onder voorzitterschap van prof. Dr. J. de Graaff, bestaat uit Dr. M. A. J. Eijkman, Prof. Dr. J. Arends, mevrouw D. Bolderman en Dr. Ir. H. Hoogendoorn. Belangstellenden kunnen zich telefonisch of schriftelijk aanmelden bij het secretariaat van de Zendium Preventieprijs, postbus 240, 3900 AE Veenendaal, telefoon 08385-61366, waarna een deelnameformulier wordt toegezonden. De inzendingstermijn sluit 1 februari 1991.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

W. J. M. Rosenberg

Bij koninklijk besluit van 21 september 1990 is aan de heer W. J. M. Rosenberg, tandarts te Nieuwegein, de eremedaille, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, toegekend.

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

Eerste vermelding

1990

Binnenland

Donderdag 15 november

Klinische avond voor tandartsen, gebouw Tandheelkunde KUN, Philips van Leydenlaan 25, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur precies.

Vrijdag 16 november

Dr. G.J. van Hoytema Stichting: cursus 'Bijzondere zorggroepen in de algemene praktijk', Universiteit Twente 'De Vrijhof', Enschede. Inl. secr. Van Hoytema Stichting, postbus 89, 7500 AB Enschede (tel. 053-89 24 09 ma t/m do van 08.30-12.30 uur).

Vrijdag 16 - zaterdag 17 november

4e Lustrum Ver. tot Bev. der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten (VBTGG), Universiteit Twente.

Zaterdag 17 november

WTA-cursus 'Periodontics in the general practice' (Prof. Dr. R. Attström, Malmö), congrescentrum 'Orpheus', Churchillplein 1, Apeldoorn. Inl. secr. WTA J.G. Hoogteijling, Heideweg 9, 3768 BA Soest (tel. 02155-18587 of 16666).

Dinsdag 20 november

Klinische avond voor tandartsen, gebouw AC-TA, Louwesweg 1, Amsterdam-Slotervaart.

Donderdag 22 november

Stichting PAOT-NMT Noord-Nederland: klinische avond, collegezaal tandheelkunde/verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Onderwerp: Esthetiek en frontkronen. Inl. secr. mw. K. Smit, Ubbo Emmiusingel 17, 9711 BB Groningen (tel. 050-13 00 64).

Vrijdag 23 november

Het Ivoren Kruis: Seminar 'Mondgezondheid van migranten', Utrecht. Inl. Ivoren Kruis, tel. 010-411 90 75.

Vrijdag 23 november

Ned. Ver. voor Orale Implantologie, Hotel Heidepark te Bilthoven. Inl. H. Strooker, tel. 023-27 73 88 / N. Meiering, tel. 02208-96 411.

Zaterdag 24 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Schisis en Craniofaciale afwijkingen, Streekziekenhuis Midden-Twente, Hengelo. Thema's: Kaakproblematiek en Spraakafwijkingen. Inl. Dr. H. Festen, St.-Elisabeth Ziekenhuis, postbus 90151, 5000 LC Tilburg (tel. 013-39 21 22).

Dinsdag 27 november

Klinische avond voor tandartsen in het A.M.C., Wilhelminalaan 12, te Alkmaar. Thema: Parodontologie. Aanvang 20.00 uur

Dinsdag 27 november

Klinische avond voor tandartsen in het Ignatiusziekenhuis te Breda. Aanvang 20.15 uur. Inlichtingen: K. van Keimpema, Stationsstraat 44, 5121 ED Rijen. Te.: 01612-23711/24756. (zie ook rubriek Binnenland.)

Zaterdag 8 december

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Endodontologie, ACTA, Louwesweg 1, Amsterdam-Slotervaart. Onderwerp: The use of calciumhydroxide in modern endodontics (Dr. R. T. Webber, V.S.). Inl. R. Fransman, Comeniusstraat 441, 1065 BV Amsterdam (tel. 020-17 43 69).

Vrijdag 14 december

9e Congres Ned. Ver. voor Gnathologie, Kurhaus, Scheveningen. Onderwerp: Occlusie-suprastructuur-implantaat. Inl. R.R.R. Altman, tel. 070-352 11 92.

Vrijdag 14 december

Symposium 'Anesthesiologie en kaakchirurgie', vakgroep Mondziekten en Kaakchirurgie en afd. Pathologie van de mondholte, Vrije Universiteit, Amsterdam. Inl. mw. I. Vroonland, tel. 020-548 7121.

1991

Vrijdag 8 - zaterdag 9 maart

Ned. Ver. van Tandartsen: Nationaal Tandheelkundig Congres 1991, congrescentrum Orpheus, Apeldoorn. Thema: Efficiëntie en kwaliteit. Inl. mw. A. C. M. M. Schueler, Vierwindenstraat 227, 1013 CW Amsterdam. Tel. en fax 020-20 21 18.

Donderdag 21 maart

Klinische avond voor tandartsen, gebouw Tandheelkundig KUN, Philips van Leydenlaan 25, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur precies.

Donderdag 21 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap, Mercury Hotel te Nieuwegein. Inl. Dr. A. Groeneveld, tel. 03430-13336.

Vrijdag 22 - zaterdag 23 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Ver. voor Mondziekten en Kaakchirurgie, Utrecht. Inl. Dr. R. Koole, afd. Mondziekten en Kaakchirurgie AZU, postbus 85500, 3508 GA Utrecht.

Vrijdag 26 - zaterdag 27 april

Voorjaarscongres Ned. Ver. voor Parodontologie, Veldhoven.

Donderdag 30 mei - zaterdag 1 juni

Ned. Vakbeurs voor Tandheelkunde en Tandtechniek VTT '91, RAI-congrescentrum, Amsterdam. Inl. Events Service Centre, postbus 2139, 2800 BG Gouda (tel. 01820-38166).

Donderdag 30 mei

Klinische avond voor tandartsen, gebouw Tandheelkunde KUN, Philips van Leydenlaan 25, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur precies.

Vrijdag 4 - zondag 6 oktober

18e Lustrum Rotterdamse Tandartsen Vereniging.

Woensdag 31 oktober - zaterdag 3 november

35e Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Mondziekten en Kaakchirurgie, Scheveningen. Thema: Secundaire schisisbehandeling. Inl. Lustrumcongrescie., postbus 97632, 2509 GA Den Haag.

1990

Buitenland

Vrijdag 16 - zaterdag 17 november

National symposium 'Surgical treatment of painful internal derangements of the TMJ', Westin Galleria, Texas (V.S.).

Zaterdag 17 - vrijdag 23 november

6th International Dental Congress 'Curaçao Tropical', Int. Trade Center, Willemstad, Curaçao (N.A.). Inl. E.G. Winkel, Van Nijenrodeweg 834, 1082 JM Amsterdam (tel. 020-46 19 28).

Donderdag 22 en donderdag 29 november

Basiscursus 'Implantologie' (I.M.Z.-implantaten), A.Z. St.-Jan, Ruddershove 10, Brugge, België. Inl. Dr. B. de Mot, tel. 050 - 45 22 60).

Zondag 2 - dinsdag 4 december

5th International Symposium on Arthroscopy of the Temporomandibular Joint, Newe York, VS. Inlichtingen: Dr. L.G.M. de Bont, Afd. Mondziekten, Kaakchirurgie en Bijzondere Tandheelkunde AZG, tel.: 050-61 38 40.

Zaterdag 15 december

Vlaamse Vereniging voor Tandheelkunde: symposium 'Implantaten: state of the art', Auditorium Gen. Bank, Meir, Antwerpen, België. Inl. secr. L. de Maesschalck, Izegemstraat 4, 8770 Ingelmunster, België (tel. 051-304017).

1991

Donderdag 7 - zaterdag 9 februari

First Catalan Congress of Odonto-Estomatology, Barcelona, Catalonië, Spanje.

Donderdag 21 en donderdag 28 februari

Basiscursus 'Implantologie' (I.M.Z.-implantaten), A.Z. St.-Jan, Ruddershove 10, Brugge, België. Inl. Dr. B. de Mot, tel. 050 - 45 22 60).

Donderdag 18 en donderdag 25 april

Basiscursus 'Implantologie' (I.M.Z.-implantaten), A.Z. St.-Jan, Ruddershove 10, Brugge, België. Inl. Dr. B. de Mot, tel. 050 - 45 22 60).

Zondag 14 - dinsdag 16 juli

Int. Ass. for Dental Research: 12th Int. Conference on Oral Biology 'Modern concepts in the diagnosis of oral disease', Hilton Hotel, Athene, Griekenland. Inl. IADR, 1111 14th Street, 1000 Washington D.C. 20005, V.S.

Maandag 7 - zondag 13 oktober

79e FDI-Wereldjaarcongres, Milaan, Italië.